

Местните участници в развитието

Вече близо петнадесет години представителството на ПРООН в страната помага на българите да направят живота си по-добър. В сравнение с повечето други страни, в които работи програмата, фокусът в дейността на ПРООН тук е силно съсредоточен върху местното ниво. През последните години проектите и инициативите достигнаха до всяка една от административните области на страната и до над 170 от общо 265 български общини. Тема, която неотстъпно засягат всички национални доклади за развитието на човека, са проблемите на местното развитие и/или как ползите от развитието да достигнат до по-широки кръгове. В началото на 2003 г. подкрепихме разработването на доклада на правителството за целите на хилядолетието за развитие. Този доклад определи цели в осем области – преодоляване на бедността, образование, здраве на майките и децата, борба със СПИН и туберкулозата, равенство на половете, околна среда и устойчиво развитие, международно сътрудничество. Настоящият доклад за човешкото развитие няма за цел да дава оценка на напредъка, постигнат от България по тези цели. Достатъчно е да кажем, че в много области успехите идват с бързи темпове, докато други сериозно изостават. Важното за България е да не изпускат от поглед тези цели, докато определя приоритетите, които ще преследва чрез фондовете на ЕС. Реализирането на тези цели ще означава, че по-голямата част от условията за постигане на напредък в човешкото развитие също са изпълнени.

Същевременно нито целите на хилядолетието за развитие, нито индексът на развитието на човека не могат напълно да обхванат и отразят проблема с неравенството. А той е важен. Основната цел на структурните фондове на ЕС е да смекчат неравенството вътре и между страните, членки на ЕС, и то защото крайното обостряне на неравенството се явява пречка за напредъка в развитието на човека и за намаляването на бедността. Както посочват и докладът на ПРООН за развитието на човека за 2005 г., и световният доклад за същата година, изготвен от Световната банка, добре разработените политики за намаляване на неравенството са добри за всички и не са бариера пред икономическото развитие. Ето още една причина, поради която е от изключително значение да е налице добър капацитет за предстоящата работа с фондовете на ЕС и тяхното добро и равнопоставено използване в България. Ако не се вземат мерки да бъде укрепен капацитетът на местното самоуправление и на местните партньори да работят добре с фондовете, структурните инструменти ще останат неизползвани, а когато все пак се използват, ще бъдат по-скоро в полза на онези, които вече са натрупали най-голям капацитет. Както посочва докладът, ако не бъдат предприети активни мерки, ще се стигне до един порочен кръг, в който програмите за изграждане на капацитет се използват само там и от онези, които вече имат най-голям капацитет и влияние и така стават причина за още по-силното изоставане на останалите региони и групи.

Нийл Бурн

Постоянен представител на ПРООН в България